

Herättäjä-Yhdistys ry
PL 21
62101 Lapua
Puh. 06 4335 700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

Lauantai 7.7.2018
Vuoroveisuut klo 10.30
Kaija Pispä

1. Kaikella on määrähetkensä, aikansa joka asialla taivaan alla. Aika on repäistä rikki ja aika ommella yhteen, aika olla vaiti ja aika puhua.

Tampereella on nyt vuonna 2018 puhumisen aika. Me ylisukupolvisen sisällissodan trauman kantajat emme enää suostu vaikenemaan ja toistamaan voittajien kertomuksia Tampereen valtauksesta 1918. Meillä on omat tarinamme. Ei ole kerrottavana mitään sankaritarinoita voittajista ja häviäjistä. On ainoastaan tarinoita ihmisistä, jotka joutuivat sodan kauhujen ja mielivallan todistajiksi omilla kotinurkillaan, olivat sitten ase kädessä tai aseettomia, puolustajia tai hyökkäjiä.

Yksi sisällissodan hirveyksistä oli se, että kukaan ei voinut olla puolueeton Tampereen seudulla. Jos et ollut punainen, olit valkoinen, jos et ollut valkoinen, olit punainen. Vaarini Sulo Pispä jäi Pispalaan vastaviihityn vaimonsa kanssa, joka odotti esikoistaan. Vaarini oli Pohjois-Pirkkalan kunnanvaltuuston jäsen, samoin kuin Pispalan punapäällikkö Aatto Koivunen, eri puolueessa kylläkin. Vaarini ilmoitti Koivuselle, että Pispalan talosta ei lähde ihmisiä tähän sotaan. Hän itse jäisi perheineen Pispalaan ja tekisi siellä ihmisten hyväksi, mitä voi. Lisäksi hän hoitaisi VPK:n kalustoa ja valjastaisi hevosensa pruuttakärryn eteen, jos ihmisten koteja syttyisi palamaan.

Hänen kaltaisensa humanin ihmisen oli mahdoton kuvitella ottavansa asetta käteen ja osoittavansa sillä toista suomalaista. Monet samankaltaiset suomalaiset tempautuivat kuitenkin tahtomattaan mukaan väkivallan kierteeseen ja joutuivat hirvittävien veritöiden ja vääryyksien uhreiksi ja tekijöiksi. Ihmisten sieluun piirtyi irvikuva itsenäisestä Suomesta.

Siionin virsi 176, juhlakansa aloittaa virren ja veisaa parittomat säkeistöt. Herättäjä-Yhdistyksen valtakunnallinen kuoro laulaa toisen ja lapsikuoro neljännen säkeistön.

2. Näinä aikoina puhutaan kuplista. Kuplan sisällä olijat ajattelevat edustavansa enemmistöä ja pitävät omaa ajatteluaan ainoana oikeana. Jos heidän tietoisuuteensa tunkeutuu muunlaisia mielipiteitä, he torjuvat ne: Voiko joku todella pitää maaseudulla asumisesta? Voiko joku todella syödä lihaa? Voiko joku olla ystävä maahanmuuttajan kanssa? Voiko joku vastustaa samaa sukupuolta olevien avioliittoja? Voiko joku puolustaa samaa sukupuolta olevien avioliittoja? Uskooko joku muka Raamatun totuuksiin? Voiko joku olla uskomatta Jumalaan?

Lienee viisainta ajatella, että me kaikki elämme jonkinlaisessa kuplassa. Olemme aika omahyväisiä, emmekä pysty eläytymään erilaisissa olosuhteissa ja tilanteissa elävien ihmisten maailmaan. Mukavuudenhalumme estää meitä miettimestä kovin paljon oman elämänpiirimme ulkopuolella olevia asioita, edes naapurin tai sukulaisen, saati että miettisimme Etelä-Sudanissa nälkään kuolevia lapsia tai ilmastonmuutosta, tai yrittäisimme ymmärtää Lähi-Idän poliittisia sekasortoa. Me olemme

Herättäjä-Yhdistys ry
PL 21
62101 Lapua
Puh. 06 4335 700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

vain ihmisiä, emme jaksakaan emmekä pysty kovin paljon. Se mikä on ihmiselle mahdotonta, on kuitenkin Jumalalle mahdollista, niin haluan uskoa.

Kunpa pystyisimme näkemään edes, mitä ympärillämme arjessa tapahtuu! Kunpa pystyisimme omalta kohdaltamme estämään vihamielisten ajatusrakennelmien syntymisen ja ihmisten leimaamisen vääränlaisiksi ja vihattaviksi. Itse toivon, että voisin edes jossakin pikku asiassa olla sen hyvyden, rauhan ja ilon lumipallon lähettäjä, joka pallo mäkeä alas vyöryessään kasvaa isommaksi ja yhtyy Jumalan rakkauden maailmanlaajuiseen lumipalloon, joka lopulta peittää koko maailman.

Veisaamme Siionin virren 159. Kuoro aloittaa, juhlakansa veisaa säkeistöt kaksi ja neljä.

3. Pispalan talon iso pirtti oli majoitettu täyteen venäläisiä sotilaita. Pispala oli punaisten miehittäminen, mutta siellä ei käyty taisteluita. Harju jäi kahden rintaman väliin, kun valkoiset joukot lähestyivät lännestä, pohjoisesta ja idästä. Ammukset ja raketit räjähtelivät. Kuularuiskut räätelivät päitten yläpuolella, kun punaiset ampuivat harjun päältä kohti Nokkaa, Ylöjärveä ja Kalevankangasta. Tykin ammukset jysähtelivät, ja Pispalan talot ja ihmiset saivat osumia. Tulipaloja syttyi, ja Sulo Pispala valjasti hevosen pruuuttakärryn eteen ja kokosi sammutustyöhön, ketä sattui tavoittamaan. Kovien tulitusten jälkeen hän lähti kylälle katsomaan, tarvitsiko joku apua.

Tällaisista retkistä hän kertoi siskolleni ja minulle, kun olimme pieniä. Joskus hän oli heittäytynyt pienen pojan päälle pelastaakseen tämän, kun kova ammusten räiske oli yllättänyt. Näitä kertomuksia seurasi aina vakava opetus: Koskaan ei saa osoittaa pyssyllä toista ihmistä, ei koskaan. Tämän opetuksen ehdottomuus ja syvästi koettu vakavuus on vuosikymmenten aikana aina uudelleen pulpahtanut mieleeni, ja se puhuttelee minua yhä.

Sisällissodissa ei ole voittajia, on pelkästään häviäjiä. Jokin poliittinen järjestelmä saattaa voittaa toisen, mutta ihmiset kokevat moraalisen tappion riippumatta siitä, millä puolella ovat. Haavat kipeytyvät vielä sadankin vuoden päästä.

Siionin virsi 98, Veisaamme niin, että lapsikuoro aloittaa virren ja Valtakunnallinen kuoro jatkaa siitä. Juhlakansaa pyydetään mukaan säkeistöihin kaksi, neljä ja viisi.

4. Hyvä juhlakansa, seuraava virsi on kolehtivirsi, mutta koska siinä on vain neljä säkeistöä, kolehti uhkaa jäädä kovin pieneksi. Niinpä ehdotan, että kolehdinkerääjät lähtevät liikkeelle jo minun puheeni aikana.

Mainitsin aiemmin lumipallon, joka mäkeä vieriessään kasvaa. Meidän kolehtirahamme, se viiden, kymmenen, kahdenkymmenen, viidenkymmenen tai sadan euron seteli, jonka laitamme nyt kolehtiin, on meidän kiitoksemme Jumalalle, meidän ilon, rauhan ja hyvyden lumipalloomme, jonka päästämme vierimään. Vieriessään se kasvaa ja siitä tulee työtä ja tekoja, jotka antavat ihmisille luottamusta Jumalaan, toivoa ja uskoa elämään. Meidän aseitamme Jumalan Valtakunnan sodassa ovat virren veisuu ja kolehdin keruu.

Herättäjä-Yhdistys ry
PL 21
62101 Lapua
Puh. 06 4335 700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

Vuoroveisuu on kuin hengitystä, jossa me saamme ja annamme. Niin olkoon myös elämämme, saamista ja antamista. Kolehti kerätään herännäishenkiseen työhön Aholansaassa. Aholansaaren toiminta on alun perin muodostettu nuorisotyön tarpeisiin.

Saari on edelleen ratkaisevan tärkeä herännäisnuorison yhteishengen ja innostuksen ylläpitäjä. Ajankohtaisia aiheita käsittelevät seminaarit, aikuisriippikoulut ja muu herännäishenkinen toiminta ovat suosittuja ja tasokkaita tapahtumia. Toivon, että kätenne olisi karttuissa. Antaessaan saa.

Kansalaissodan jälkeen Pispalassa oli paljon orvoksi jääneitä lapsia. Vanhemmat olivat vankileirillä tai kuolleet sodassa ja sen jälkiselvittelyissä. Köyhyys ja kurjuus oli hirveä. Töitä sentään oli, kun Tampereen tehtaat jälleen pääsivät täyteen toimintaan.

Yhteiskunnalla ei ollut voimia auttaa puutteessa eläviä perheitä. Se jäi yhdistysten, kansalaisryhmien ja seurakunnan tehtäväksi. Kerättiin kolehteja ja annettiin lahjoituksia. Sisällissodan tapahtumien järkytys, syyllisyys ja häpeä muuttuivat vähitellen auttamiseksi ja myötätunnoksi huonoon asemaan joutuneita kohtaan.

Siionin virsi 156, Kuoro laulaa parittomat säkeistöt, juhlakansa säkeistöt kaksi ja neljä.

5. Vähän matkan päässä Pispalasta, Ylöjärvellä, vaarini äidin kotitilan, Ollilan pakarissa oli Tampereen piirityksen aikaan hapattumassa suuri ruisleipätaikina. Talon väki oli paennut Näsijärven rantametsiin punaisten ja venäläisen sotaväen tullessa ja majoittuessa taloon.

Sotamiehet lämmittivät pakarin uunin ja leipoivat valmiista taikinasta suuria venäläistyyliisiä ruislimppuja. Näillä seuduilla leivottiin tavallisesti vartaaseen pujotettavia reikäleipiä. Tuskin punaiset joukot olivat saaneet leipänsä leivottua, kun valkoiset ottivat tilan haltuunsa. Talon väkikin palasi metsistä ja pakarissa happani taas uusi leipätaikina reikäleipien tekoa varten.

Kun kuulin tästä Ollilan ruisleipätaikinasta lapsena, asia ihmetytti ja mietitytti minua. Ollila oli minun lapsuskotini. Ymmärsin, että viholliset ja ystävät ovat kaikki samanlaisia ihmisiä, heillä on nälkä ja he syövät samaa leipää, vaikka leipovatkin sen eri muotoiseksi.

Sillä väli ehdinko vain kasvoi Pispalassa, kun valkoiset joukot etenivät Tampereelle. Pispalan talolla kävi kova trafiikki. Oli punaisten ruokavarasto päärakennuksessa, pirttiin majoittuneet venäläiset sotilaat, vastapäätä tien toisella puolella punaisten ammusvarasto.

Punaisia pakolaisia virtasi maantietä Tampereelle. Piilopaikkoja etsittiin, tulitus kiihtyi ja ammuksia sateli. Talon väki vietti päivät enimmäkseen kellarissa. Hämeenkyröläiset punakaartilaiset päivystivät Pispalassa pistimet tanassa. He ottivat kiinni tiellä kulkevan vaarini ja totesivat, että tämä lahtari viedään ammuttavaksi. Miehet lähtivät päämajaan näyttämään saalistaan. Punapäällikkö Aatto Koivunen nyökkäsi vaarilleni tervehdykseksi. Miehet esittelivät ylpeänä vankiaan. Ammuttavaksihan tämä viedään?

Herättäjä-Yhdistys ry
PL 21
62101 Lapua
Puh. 06 4335 700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

Aatto Koivunen sanoi: ”Viekää se Pispan isäntä ny vaan takasin kotio.”

Punapäällikkö Aatto Koivunen ja vaarini Sulo Pispa ovat minun mielessäni rauhan tekijöitä, jollainen itsekin haluaisin olla. Vihan, kaunan ja raakuuden temmatessa isänmaamme syövereihinsä, he pysyivät omalla paikallaan eivätkä luopuneet inhimillisistä arvoistaan.

Yhtykäämme nyt kaikki täysin sydämin veisaamaan rauhan virttä.

Siionin virsi 89, Kuoro aloittaa, juhlakansa veisaa parilliset säkeistöt.